

En afgørelse med konsekvenser

*Af professor Lars Bo Langsted
Aalborg Universitet*

Københavns byret afsagde i torsdags en højst bemærkelsesværdig dom. For det første var den principiel – der har ikke tidligere være afsagt afgørelser om dette spørgsmål i Danmark. For det andet havde den været en omvej via EF-domstolen for at få dennes fortolkning af et direktiv og for det tredje kan afgørelsen have vidtrækkende konsekvenser – ikke blot for medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer, men for alle bestyrelsens medlemmer.

Ikke underligt – og heldigvis – blev den straks påanket til landsretten. Når det er heldigt, skyldes det ikke nødvendigvis, at byrettens afgørelse var forkert, men ganske enkelt, at en så vigtig sag, bør prøves ved en højere ret end byretten, i særdeleshed, når byrettens afgørelse er afgivet med dissens. Det var vel også forventeligt, at afgørelsen ville blive påanket uanset resultatet.

Sagen – det drejer sig om – er straffesagen mod et medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem i det daværende RealDanmark og formanden for det medarbejdervalgte bestyrelsesmedlems fagforening. De blev ved byrettens afgørelse begge idømt en bøde på kr. 5.000,- for overtrædelse af værdipapirhandelslovens § 36, om forbud mod at videregive interne oplysninger.

Sagens faktum er ganske enkelt. Via sit bestyrelsesarbejde (og arbejdet i samarbejdsudvalget) fik medarbejderrepræsentanten kendskab til at Danske Bank ville fusionere med Real Danmark. Han kontaktede formanden for sin fagforening, der på sin side videregav oplysningerne til 4 medarbejdere i fagforeningen. Den ene af medarbejderne opkøbte en stor aktiepost i Real Danmark i forventning om kursstigning, når nyheden kom officielt frem. Denne medarbejder er for længst idømt 6 måneders fængsel for insider handel, og når han nævnes her, skyldes det alene, at det er en glimrende illustration af, hvorfor der i værdipapirhandelsloven ikke blot er et forbud mod insider handel – men også mod at videregive oplysninger, der kan bruges til insider handel. Jo flere, der har kendskab til kursfølsom information, jo større er risikoen for, at der vil ske insider handel.

I den danske lovtekst står der, at »den, der er i besiddelse af intern viden, ikke må videregive denne viden til andre«. Der er imidlertid også i lovteksten en undtagelse: »medmindre videregivelsen er et normalt led i udøvelsen af vedkommendes beskæftigelse, erhverv eller funktion«. Retssagen handlede udelukkende om forståelsen af denne undtagelse. Der var således klart tale om intern viden, og der var klart tale om videregivelse til andre.

Hændelsesforløbet foregik i år 2000, men på forsvarets begæring blev sagen i 2001 forelagt EF-domstolen, idet den danske bestemmelse er bygget på et EU-direktiv. EF-domstolens afgørelse forelå i november 2005, og her slog EF-domstolen fast, at den tilsvarende undtagelsesbestemmelse i direktivet forudsatte, at »der er en tæt forbindelse mellem videregivelsen og udøvelsen af vedkommendes beskæftigelse eller funktion« og at videregivelsen skal være »strengt nødvendig for udøvelsen af nævnte beskæftigelse, erhverv

eller funktioner«. Herudover fastslog domstolen bl.a., at undtagelsen skal »fortolkes strengt«. Domstolen henviste dog også til, at den konkrete betydning af disse punkter, måtte afgøres i lyset af national ret.

Københavns Byret afgjorde, som nævnt, i torsdags, at undtagelsesbestemmelsen hverken kunne anvendes i forbindelse med bestyrelsesmedlemmets videregivelse af oplysninger til fagforeningens formand, eller for dennes videregivelse til sine nærmeste medarbejdere. Der var dog kun to af de tre dommere, der ville finde de tiltalte skyldige i alle videregivelserne, medens alle tre dommere var enige om, at den sidste videregivelse fra såvel bestyrelsesmedlemmet som formanden, var strafbar. Det var således sket det naturlige, at bestyrelsesmedlemmet først havde videregivet mere løst om de kommende fusionsplaner og senere havde oplyst om bytteforholdet mellem aktierne samt om fusionsdatoen. Disse oplysninger var i samme rækkefølge videregivet fra formanden til dennes medarbejdere.

Juridisk rummer afgørelsen flere interessante delspørgsmål. Rent strafferetligt kan man spørge, om det er i overensstemmelse med de almindelige krav til klarheden af straffebestemmelser, at man lader lovtekstens ord »naturligt led« i ens hverv, fortolke som »strengt nødvendig« for varetagelsen af ens hverv. Altså om man kan fortolke en undtagelsesbestemmelse, der jo er til fordel for den tiltalte, på en sådan måde, at den ikke dækker en almindelig sproglig læsning – men derimod, til skade for tiltalte, fortolker den indskrænkende. Her siger flertallet af byrettens dommere, at man skal fortolke straffebestemmelsen i lyset af forarbejder, EU-direktivet og EF-domstolens fortolkning heraf m.v., medens den dissenterende dommer ikke finder, at dette er tilfældet.

Mere interessant for de fleste er imidlertid spørgsmålet, om ikke det kan siges at være helt naturligt, at et medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem søger rådgivning hos sin fagforening, når der i bestyrelsen skal træffes så vidtrækkende beslutninger, som der her var tale om. Vidneførselen for byretten gjorde det ganske klart, at sådan opfattede man det i hvert fald i fagforeningen, og at tidligere formænd havde modtaget tilsvarende oplysninger fra medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer. Det forhold, at det tidligere var sket, er naturligvis ikke noget argument i sig selv, for at det så ikke er strafbart. Man kan blot tænke på hastighedsgrænserne i færdselsloven. De har også været overtrådt tidligere. Men det har naturligvis betydning for forståelsen af den rolle et medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem har. Det tiltalte bestyrelsesmedlem udtalte således i retten, at han nærmest følte sig som repræsentant for fagforeningen (underforstået, at så kunne han også søge råd hos den) end for medarbejderne. Dette sidste argument underkender flertallet af byrettens dommere, idet de anfører, at et medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem repræsenterer alle medarbejderne i selskabet.

Såvel den danske lovtekst, som EF-domstolens fortolkning af direktivet rummer et krav om, at undtagelsen kun finder anvendelse, hvis videregivelsen er et naturligt led/strengt nødvendig for varetagelsen af det hverv, hvori man har fået oplysningen. Et bestyrelsesmedlems videregivelse af intern viden, skal således utvivlsomt vurderes ud fra, hvad der er nødvendigt for den pågældende i dennes egenskab af bestyrelsesmedlem. Dette rejser spørgsmålet: hvad er et bestyrelsesmedlems opgave – og svaret er generelt klart: at varetage selskabets interesser. Man kan således her sige, at videregivelsen skal være i selskabets interesse, for at et bestyrelsesmedlem kan være straffri efter undtagelsesbestemmelsen. Dette er antageligt en naturlig fortolkning af det sagte, og den fortolkning, som i hvert fald flertallet i byretten også anlægger. Foranlediget af anklagemyndighedens procedure, nævner flertallet imidlertid også enkelte steder i sine præmisser, at videregivelsen skal have været i selskabets »økonomiske« interesse. Det kan muligvis være rigtigt, men fremtræder vel ikke som en nødvendig konsekvens af hverken ordlyden af den danske bestemmelse eller af EF-domstolens afgørelse. På den anden side fremstår det heller ikke af flertallets præmisser, at dette har været bærende for afgørelsen.

Tilsvarende må man for det næste led i videregivelseskæden vurdere, om videregivelsen har været tilsvarende nødvendig/naturlig i dennes hverv. Havde fagforeningsformanden således en adgang til videregivelse? Havde han fået sin information som en konsekvens af en lovlig videregivelse fra bestyrelsesmedlemmet, måtte man alene se på, om den videregivelse formanden foretager, er nødvendig for bestridelsen af hans hverv som formand for fagforeningen. Havde modtagelsen af oplysningerne imidlertid ikke været lovlig (som byretten her fandt), må det være rigtigt også i vurderingen af formandens videregivelser at inddrage selskabets interesser – som byretten også gør det i sine præmisser.

Den fortolkning som den samlede byret når frem til: at videregivelse af konkrete oplysninger om ombytningsforhold og fusionsdato ikke må videregives til den medarbejdervalgte fagforeningsformand (og heller ikke til dennes medarbejdere), gælder jo imidlertid tilsvarende for alle en bestyrelses medlemmer. Flertallet siger det direkte, og herom er der også enighed i den juridiske teori og tidligere retspraksis, ligesom det fremgår af en bekendtgørelse: at alle bestyrelsesmedlemmer har samme pligter og rettigheder.

Hvis landsretten fastholder byrettens afgørelse, må dette således indebære, at en offentligt udpeget repræsentant heller ikke må give sådanne oplysninger til »sin« minister, ligesom det enkelte bestyrelsesmedlem heller ikke må gøre det til de kapitalinteresser, der har valgt den pågældende. Budskabet er da klart: bestyrelsesmedlemmerne må varetage deres baglands interesser ved at agere i bestyrelsen og formå bestyrelsen til at træffe beslutninger om f.eks. information af medarbejdere, udarbejdelse af planer for hvorledes man vil forholde sig med medarbejderne, information af en eller flere ejergrupper o.s.v. I relation til tavshedspligtsregler er det således bestyrelsen og ikke dennes enkeltmedlemmer, der kan beslutte, hvad der må gives oplysninger om. Er der tale om børsnoterede selskaber, som her, vil bestyrelsen i den situation endvidere skulle tage hensyn til oplysningsforpligtelserne – men det er en anden snak.

Byretten har haft den utaknemmelige opgave at skulle træffe afgørelse i en juridisk gråzone, hvor mange gode argumenter taler for såvel en domfældelse som for en frifindelse. Det bliver spændende at se, hvad landsretten når frem til.